

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Marianne Horstkemper: Schule, Geschlecht und Selbstvertrauen. Eine Längsschnittstudie über Mädchensozialisation in der Schule. (Szkoła, płeć i zaufanie do samego siebie. Badanie podłużne socjalizacji dziewcząt w szkole). Weinheim, München 1987, Juventa Verlag, ss. 266.

W dzisiejszych czasach dziewczęta osiągają lepsze wyniki w nauce niż chłopcy. Zastanawiając się nad przyczynami tego faktu autorka zaprojektowała badanie dotyczące czynników wpływających na różnice w zakresie tej zmiennej między chłopcami a dziewczętami. Przebadła 1600 uczniów i uczennic w wieku od 10 do 16 lat w szkołach Hesji. Ponieważ przyjęła, że jednym z istotnych czynników warunkujących poziom osiągnięć w szkole jest zaufanie do samego siebie (Selbstvertrauen), zajęła się jego wpływem na proces socjalizacji.

W części pierwszej omówiła teorie dotyczące pojęcia Ja, a szczególnie twierdzenia traktujące o zaufaniu do samego siebie. Korzystała w tym miejscu z prac Epsteina i Rosenberga. Szczegółowo omawia to zagadnienie w odniesieniu do dziewcząt i chłopców (Schultz, Gilligan, Macoby, Jacklin). Dalej znajdujemy przegląd badań nad zaufaniem do samego siebie w aspekcie szkoły. Autorka przytacza badania zajmujące się związkiem zaufania do samego siebie a rodzajem szkoły, do której uczeń uczęszcza, ocenami szkolnymi, rodzajem interakcji między uczniem a nauczycielem. Potem przedstawiła badania nad wpływem płci na zaufanie do samego siebie.

Następnie opisuje zmienne i metody pracy. Autorka bada zaufanie do samego siebie (poprzez określenie poczucia wartości społecznej własnej osoby, poziomu lęku w sytuacji uczenia, oceny własnych osiągnięć), interakcje szkolne (nastawienie do nauczyciela oraz do kolegów i koleżanek), osiągnięcia w nauce (oceny z niemieckiego, angielskiego i matematyki, testy sprawdzające z tych przedmiotów). Po szczegółowej analizie uzyskanych wyników następują wnioski, z których dwa wydają mi się najbardziej interesujące. Marianne Horstkemper wykazała, że dziewczęta pomimo osiągania lepszych wyników w nauce mają w porównaniu z chłopcami większe trudności w wykształceniu pozytywnego obrazu własnej osoby. Dziewczęta są też bardziej zależne od nauczyciela w sądach o sobie samych i w powstawaniu zaufania do samego siebie.

Sądzę, że praca ta jest rzetelnym opracowaniem zagadnienia, które także i dla nas może być interesujące. Różnice bowiem między chłopcami i dziewczętami w poziomie osiągnięć szkolnych występują także i w Polsce. Uważam, że wnioski autorki mogą odnosić się również do naszej rzeczywistości.

Paweł Izdebski